

Evaldui Gustui
Lietuvos Respublikos Ūkio ministrui

2013-09-05

DĖL LIETUVOS VERSLO INTERESŲ ATSTOVAVIMO JAE IR KITOSE ARABŲ PUSIASALIO ŠALYSE

Gerb. Ministre,

Šiuo raštu norime atkreipti Jūsų dėmesį į būtinybę stiprinti Lietuvos verslo interesų atstovavimą aljanso "Gulf Cooperation Countries" (trumpai GCC) šalyse. 40 mln. gyventojų turinčios Arabų pusiasalio šešios valstybės - Bahreinas, Jungtiniai arabų emyratai (JAE), Kataras, Kuveitas, Omanas ir Saudo Arabijos karalystė - išgyvena ilgalaikį pakilimą ir sudaro puikias galimybes Lietuvos verslo kuriamų produktų bei paslaugų eksportui. Iš kitos pusės, tai vieni stipriausių finansinio kapitalo donorų Pasaulyje, kurių investicijos vis dar nepasiekia Lietuvos ūkio. Beto neišnaudojamos prekių ir žaliavų importo iš šių šalių galimybės iš kurių svarbiausia - suskystintų dujų, naftos produktų tiekimas.

Deja, iki šiol iš Lietuvos institucijų pusės šiai rinkai skiriamas nepakankamas dėmesys. Nors negalime lygiuotis į Vokietiją, kuri greta ambasados Abu Dhabi mieste, isteigusi net dvi institucijas skatinti eksportui į JAE: "The German Emirati Joint Council for Industry & Commerce" ir "Arab-German Chamber of Commerce and Industry" kuriose Vokietijos imonių labai dirba apie 50 ekonomistų ir teisininkų, bet minimaliai atstovauti Lietuvos verslo interesus būtina. Sektini pavyzdžiai galėtų būti Danijos verslo interesų atstovavimas šiose ypač importui imliose rinkose. Pvz. Danija turinti stiprų komercinių interesų atstovavimą per savo ambasadas visose GCC šalyse ne tik ragina Danijos kompanijas kuo aktyviau eksportuoti į viso MENA (Middle East and North Africa) regiono šalis <http://www.ekf.dk/en/News-and-Knowledge/thematic-newsletters/Pages/The-embassies;-Good-export-opportunities-in-the-region.aspx>, bet ir teikia savo įmonėms visapusišką pagalbą. Danijos Ekonomikos ministerija jau 2004 metais įsteigė agentūras "Danish Business Council in the UAE" bei "Danish trade Council" Riyad'e. Ilgalaikes eksporto skatinimo strategijas GCC regione įgyvendina ir kitos šalys įskaitant mūsų kaimynus Lenkiją ir Baltarusiją. Izraelis neapsikentęs izoliacijos, internete paleido "virtualią ambasadą" GCC šalims.

Kadangi GCC regiono šalys panašiai kaip ir ES žengia politinės, monetarinės, infrastruktūrinės, logistinės integracijos keliu, taupant lėšas pakaktų atstovavimą sukurti bent viename regiono mieste. Planuojant plėtrą GCC regione, kaimyninės šalys neatsitiktinai "vartais" pasirenka Dubajų.

Pirmaudamas pagal konkurencingumo kriterijus ir tapdamas neginčijamu pagrindiniu logistikos centru netik MENA (Middle East North Africa) regionui kur gyvena apie 500 mln. žmonių, Dubajus siekia tapti stambiausiu logistikos centru aptarnaujančiu keleivių bei krovinių srautus nutolusius 5 valandų skrydžio atstumu. Tuo tikslu šiandien Dubajus įgyvendina net 106 mega projektus, kuriems lešos jau alokuotos. Pavyzdžiui: Jebel Ali uostas–didžiausias Pasaulyje žmogaus sukurtas uostas pagal krovinių pervežimo apimtį lenkiantis ES didžiausią Roterdamo uostą toliau plečiamas rungtiniaujant su Pasaulio lyderiais–Šanchajaus, Singapūro ir Hong Kongo uostais. Dubajaus Tarptatinio aerouosto (TA) užimtumas viršija Frankfurto TA, bet šiuo metu baigiamas įrengti dar vienas - didžiausias Pasaulyje Al Maktoum TA.

Bendra šiame mieste vykdomų projektų vertė viršija 315 mlrd EUR, bet sudaro tik trečdalį visų JAE vykdomų projektų vertės. Iš kitos pusės, GCC regiono šalys–reikšmingas investuotojas visame Pasaulyje. Tiesioginės užsienio investicijos iš GCC regiono 2012 m. sudarė 470 mlrd. EUR.

Nors kol kas investicijos iš GCC šalių aplenkia Lietuvą, šis regionas- vienas iš perspektyviausių regionų Lietuvos verslui, nes koncentruodamasi eksportuoti naftą, naftos produktus, dujas ir jų produktus bei vystyti turizmą, už gautas pajamas importuoja apie 90% visų kitų prekių ir paslaugų. Dėl didelės gyventojų perkamosios galios, rinka mažiau jautri kainai. Tai puiki alternatyva Eurazijos šalių rinkai.

Deja lietuviškos kilmės prekių eksportas į GCC regiono šalis 2012 metais sudarė iš viso tik apie 110 mln. EUR. Dauguma prekių į šį regioną keliauja per užsienio tarpininkus ir pelnas patenka į jų sąskaitas.

Nors “Dubai Chamber” duomenimis šiame mieste veikia tik apie 10 lietuviškos kilmės įmonių, tačiau reikšmingai didesnis skaičius veikia per JAE laisvasias prekybos zonas, kurių įsteigta arti 30-ties.

Įvertinusi GCC rinkos patrauklumą Lietuvos verslui, 2011 metais VŠĮ “Versli Lietuva” (Enterprise Lithuania) paskelbė viešą konkursą atstovavimo paslaugų pirkimui JAE. Laimėtojas - FMAB G.Steponkaus kontora (įmonė) 2012.02.29 sudarė paslaugų teikimo sutartį Nr VL12-84. Vykdydama misiją, įmonė konsultavo 104 Lietuvos įmones, pristatė Lietuvą ir jos įmones 98 JAE institucijoms. Greta esminių problemų aktualių Lietuvos verslui–logistikos, atsiskaitymų, prekių sertifikavimo, kartu su kitomis Lietuvos valstybės institucijomis imtasi spręsti svarbių platesniam Lietuvos subjektų ratui problemų: tiesioginio susisiekiimo, vairuotojo teisių galiojimo, vizų režimo su kitomis Šengeno šalimis suvienodinimo ir kita. Atliekami darbai atsispindi teiktose ataskaitose. Taigi santykiai tarp šalių verslininkų pradėti vystyti pilnu tempu

Nors sutartis sudaryta atstovavimo paslaugoms teikti iki 2015.02.29, jau 2013.04.25 dienos raštu inicijuotas sutarties nutraukimas. Mūsų giliu įsitikinimu tai nenaudinga nei vienai iš šalių, ypač

Lietuvos verslui. Prarandamos galimybės palyginti mažomis sąnaudomis skatinti Lietuvos eksportą bei pritraukti investicijas iš šio ypač imlaus prekių bei paslaugų importui regiono. Beto, besikaitaliojanti Lietuvos valstybinės institucijos pozicija kenkia Lietuvos tuo pačiu ir jos verslininkų prestižui. Nors dėmesys iš abiejų šalių pusės didėja. Siūlome atkurti ir stiprinti Lietuvos verslo interesų atstovavimą šiame regione.

Lietuvos verslo konfederacijos
Gen. direktorius

Algimantas Akstinas

Lietuvos pramoninkų konfederacijos
Viceprezidentas, gen. direktorius

Dr. Gediminas Rainys

Lietuvos pramonės, prekybos ir amatų rūmų asociacijos
Gen. direktorius

Rimantas Šidlauskas